გლობალიზაციის საერთაშორისო მნიშვნელობა

ლამარა მინდორაშვილი, სტუ-ს ასოცირებული პროფესორი
ნატო ჩიკვილაძე, სტუ-ს ასოცირებული პროფესორი

გლობალიზაცია მსოფლიოს ყველა ქვეყნის ეკონომიკის ურთიერთდამოკიდებულების ზრდაა, რომლის საფუძველს წარმოების ინტერნაციონალიზაციის გაღრმავება წარმოადგენს. გლობალური ეკონომიკისათვის დამახასიათებელია საქონლისა და მომსახურების წარმოება და მოხმარება, მართვა, ინფორმაციისა და ტექნოლოგიების გავრცელება. გლობალიზაციის საფუძველია მსოფლიო მეურნეობის ინტერნაციონალიზაცია. ტურიზმი, როგორც საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობის ფორმა, დიდად მნიშვნელოვანია და მისი წილი განუხრელად იზრდება.

თანამედროვე მსოფლიოში არცერთ ქვეყანას არ შეუძლია ერთმანეთისაგან ცალკე არსებობა. გლობალიზაცია ქმნის ახალ პერსპექტივებს სხვადასხვა ერების კულტურული ურთიერთობისათვის.

გლობალიზაციის პროცესს ერთიანი მსოფლიო თანამეგობრობის ჩამოყალიბებამდე მივყავართ. იგი ჩვენი ცხოვრების რეალობაა, რომელსაც მთელი რიგი არსებითი ნიშნები და სპეციფიკურობა ახასიათებს. ცალკეული სახელმწიფო ეკონომიკების ერთიან ბაზარში გაერთიანებას თითოეული ქვეყნისთვის სარგებლობა მოაქვს. ამ დროს პატარა ქვეყნებს აქვთ საშუალება აქტიური მონაწილეობა მიიღონ მსხვილ ბაზარზე და ამავე დროს დამოუკიდებლობა შეინარჩუნონ.

გლობალურ ეკონომიკაში დიდ როლს თამაშობს ელექტრონული კომერცია. ტურბიზნესში ელექტრონულმა ვაჭრობამ შეიძლება რადიკალურად შეცვალოს ტურპროდუქტების ბიზნესი.

გლობალურ ინტეგრაციულ პროცესებში აქტიურ როლს თამაშობს ტრანსნაციონალური კომპანიები. ბოლო ათწლეულში მათი განვითარება აისახება საერთაშორისო კონკურენციის გამწვავებასა და შრომის საერთაშორისო დანაწილების გაღრმავებაში.

რეგიონული სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების მსოფლიო გამოცდილება ადასტურებს, რომ ამჟამად არ არსებობს რეგიონალური განვითარების რომელიმე მოდელი, რის გამოც რეგიონული სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პრობლემების მოგვარება გლობალიზაციის პირობებში მხოლოდ ეროვნულ ტრადიციებზე დაყრდნობით შეუძლებელია. ამისათვის საჭიროა მოწინავე უცხოური მსოფლიო გამოცდილების შესწავლა და მათი გამოყენება ქვეყნის თავისებურებათა გათვალისწინებით.

XX საუკუნეში ევროკავშირის წარმოშობა და მისი შესწავლა ფრიად სასარგებლოა ქვეყნის რეგიონული ეკონომიკის პრობლემების გაგებისა და რეგიონული განვითარების რეგულირებისათვის, რადგან რეგიონალური პოლიტიკის ძირითად ფორმას წარმოადგენს ევროკავშირის საკუთარი პროგრამები.

ამჟამად მსოფლიოში გლობალიზაციის შესახებ არსებობს ორი ერთმანეთისაგან განსხვავებული შეხედულება. პირველი შეხედულების თანახმად, გლობალიზაცია წარმოადგენს პროგრესულ პროცესს, რომელიც ხელს შეუწყობს მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებას. მეორე შეხედულებით, გლობალიზაცია არის ნეგატიური პროცესი, რადგან იგი ემუქრება ცალკეულ სახელმწიფოებს და ერებს, მათ კულტურას, ამავე დროს განიხილება, როგორც მთლიანად მსოფლიო მეურნეობის განვითარებისათვის საშიში ტენდენცია.

საქართველოში დიდი ყურადღება ექცევა მსოფლიოში მიმდინარე გლობალურ პროცესებს და ამის შესახებ დასავლეთში არსებულ სხვადასხვა შეხედულებებს. ქართველი ეკონომისტები იზიარებენ ამ შეხედულებებს და ხაზს უსვამენ იმ დადებით და უარყოფით შედეგებს, რომელიც გლობალიზაციას მოაქვს და მომავალშიც შეუძლია მოიტანოს ჩვენი ქვეყნისათვის.

თანამედროვე მსოფლიოს არცერთ ქვეყანას არ შეუძლია განცალკევებულად ყოფნა. გლობალიზაცია ხელს უწყობს სხვადასხვა ქვეყნების ცივილიზაციას და კულტურულ ურთიერთობას, რაც მომავალშიც გაგრძელდება.

ჩვენს ქვეყანაში ფართოვდება ყველა დონის განათლების საერთაშორისო ქსელი, გაჩნდა საგანმანათლებლო მომსახურების ახალი ფორმები, ხორციელდება უცხოური სასწავლებლების პროგრამები მათი ადგილობრივი წარმომადგენლების მეშვეობით, მაგრამ საჭიროა ქვეყანამ ხარისხიანი განათლების მისაღებად ადგილობრივი კადრები გამოიყენოს, წინააღმდეგ შემთხვევაში ახალ გლობალურ სამყაროში ვერც მოქალაქეებს დაიცავს სიღარიბისაგან.

ინტელექტუალური რესურსი დიდ გავლენას ახდენს სახელმწიფოს ეკონომიკის წინსვლაზე, რადგან

ეკონომიკური წარმატების საწინდარი ამჟამად გახდა შრომის წარმოების გაიაფება უახლესი ტექნოლოგიების დანერგვის საფუძველზე. ამჟამად ეკონომიკური ზრდა დამოკიდებულია ადამიანზე, რომელიც საწარმოო პროცესებში უშუალოდ მონაწილეობს, რადგან მისი ცოდნა სულ უფრო შეესაბამება ბაზარზე არსებულ მოთხოვნებს, რაც მეტია განათლებული ხალხის წილი ქვეყნის მთლიან მოსახლეობაში, მით უფრო მაღალია ეკონომიკის დონე ქვეყანაში. სხვადასხვა ქვეყნის მეცნიერები მივიდნენ იმ დასკვნამდე, რომ გარდა განათლების სფეროში განხორციელებული ინვესტიციებისა, აუცილებელია სათანადო ყურადღება მიექცეს თავად ადამიანური კაპიტალის ფინანსირებას. საქართველოში ჯერჯერობით ამ საკითხს არსებითი გაუმჯობესება არ ეტყობა, ამიტომ მას მეტი ყურადღება სჭირდება, როგორც სახელმწიფო, ისე კერძო სტრუქტურების მხრიდან.

მეცნიერების დაფინანსების წყაროებს შორის უდიდესი ადგილი ეკუთვნის ბიუჯეტის სახსრებს. ჩვენს ქვეყანაშიც მეცნიერების დაფინანსება ძირითადად ქვეყნის ბიუჯეტიდან უნდა ხდებოდეს, ისე როგორც ეს სხვა ქვეყნებშია.

ჩვენს ქვეყანაში მეცნიერების დაფინანსებას ქვეყნის ბიუჯეტი ახორციელებდა და ადგილობრივი ბიუჯეტიდან ამ მიზნით სახსრები არ გამოყოფილა. ამჟამად მუნიციპალურმა ბიუჯეტებმა უნდა მიიღონ მონაწილეობა მეცნიერების დაფინანსებაში.

ჩვენს სინამდვილეში საკმარისი საფუძველია სამეცნიერო-ტექნიკურ სფეროში ურთიერთობების განვითარებისათვის. საზღვარგარეთის ქვეყნებთან ერთად მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრამების დამუშავება, სხვადასხვა საერთაშორისო ფონდების დახმარება, კრედიტების გაცემა და ა.შ.

თანამედროვე გლობალიზაციის პირობებში ტრანსპორტისა და ტექნოლოგიების განვითარებამ გააადვილა პროფესიონალების დასაქმება, რადგან ხდება ადამიანური კაპიტალის მიგრაცია განვითარებადი ქვეყნებიდან განვითარებულ ქვეყნებში, რადგან განვითარებად ქვეყნებს არა აქვთ სათანადო რესურსები, რომ დააკმაყოფილონ მათი აუცილებელი მოთხოვნები. მიგრაციას იწვევს: უმუშევრობა, დაბალი ხელფასი, ცუდი სამუშაო პირობები და ა.შ.

კვალიფიციური მუშახელის გასვლა დიდ დარტყმას აყენებს ქვეყნის ეკონომიკას, თუმცა ისიც უნდა აღვნიშნოთ, რომ ამ პროცესს დადებითი მხარეც აქვს, რადგან უცხოეთიდან ბრუნდებიან მაღალკვალიფიციური მუშაკები, შემოდის დიდი რაოდენობით უცხოური ვალუტა. ამასთანავე, უცხოეთში მიღებული სამუშაო გამოცდილება მათ დასაქმების მეტ შესაძლებლობებს აძლევს.

ამრიგად, გლობალიზაციას აჩქარებს ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებას, მსოფლიოში მიმდინარე პროცესებში აქტიურ ჩართვას. სახელმწიფოს მხრიდან აუცილებელია მოხდეს ინტელექტუალური ძალების მობილიზაცია და მათი შესაძლებლობების მაქსიმალური გამოყენება ქვეყნის საკეთილდღეოდ.

ლიტერატურა

1. იაკობიძე დ., „საქართველო და მსოფლიო ფინანსური კრიზისი“, თბ., „კომენტარი“, 2009.
2. კენსი მეინარდ ჯონ, „გლობალიზაციის არსის განსაზღვრისათვის“. თბ., 2003.
3. ჩიკვაიძე თ., „ეკონომიკური გლობალიზაციისა და ინტეგრაციის ახალი პარადიგმა: არსი, პრობლემები, პერსპექტივები. ჟურნ.: „კომერსანტი“, №2, 2007.
4. ჯულაყიძე მ., „ადამიანური ფაქტორის როლი თანამედროვე ეკონომიკაში“, გაზ. „ბანკები და ფინანსები“, 21-27 ივლისი, 2010.
5. არჩვაძე ი., „ადამიანური კაპიტალი, როგორც ეროვნული სიმდიდრის უმნიშვნელოვანესი კომპონენტი“, ჟურნ.: „საქართველოს ეკონომიკა“, №11, 2006.

Lamara Mindorashvili
Nato Chikviladze

INTERNATIONAL VALUE OF GLOBALIZATION

SUMMARY

Globalization represents increase of economic relationship of all countries of the world which basis is deepening of internationalization of production. She creates new prospects for the cultural relations between the different nations.

In global international processes the active role is played by the multinational companies. In Georgia the great attention is given to the current global processes in the world.

In the conditions of modern globalization, in exit communication from the country of workers, national economy suffers, but this process has also a positive side as from foreign countries highly qualifying workers come back.

And so, globalization accelerates country development.